Asia: K 5/2019 vp Tarkastusvaliokunnan lausuntopyyntö eduskunnan henkilöstöjärjestöille lausua eduskunnan tilinpäätöksestä ja toimintakertomuksesta henkilöstöjärjestöjen näkökulmasta

18.9.2019

Eduskunnan tarkastusvaliokunnalle,

Avustajat Ilman Rajoja (AIR) kiittää mahdollisuudesta lausua vuoden 2018 eduskunnan toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä. Edellisenä vuonna antamamme lausunnon asiat ovat edelleen suurelta osin ajankohtaisia muutamin päivityksin.

Yleisenä lausuntona kuulemisprosessista toteamme, että henkilöstöjärjestöjen kuuleminen eduskunnan kanslian toimintaan liittyen on hyvä asia. Lausunnon antaminen toimintakertomuksesta ja tilinpäätöksestä antaa henkilöstölle säännöllisen mahdollisuuden reflektoida mennyttä toimintaa sekä antaa ehdotuksia tulevaisuutta varten. **Toivoisimme yhä selkeyttä sen suhteen, miten lausunnot käsitellään ja mitä niissä esitetystä kritiikistä ja kehittämisehdotuksista seuraa.** Kaikille osapuolille tulisi olla selvää, millä tavoin ehdotuksia viedään eduskunnan kansliassa eteenpäin. Toivomme, että tarkastusvaliokunta huomioi tämän mietinnössään.

Yleisenä huomiona eduskunnan toiminnasta henkilöstöjärjestöjen näkökulmasta toteamme, että henkilöstöjärjestöjen toiminnalle on eduskunnassa hyvät edellytykset. Henkilöstöjärjestöt saavat käyttää edunvalvontaan työaikaa, työpaikan tiloja ja työvälineitä.

Lisäksi yksityiskohtaisempina huomioina esitämme seuraavaa.

Avustajien palkkaus ja kohtelu työyhteisössä ovat edelleen riittämättömällä tasolla. Toisin kuin virkamiehillä, avustajien palkkausta ei arvioida tehtävän tosiasiallisen vaativuuden tai työsuorituksen perusteella. Aiemmin TES-neuvotteluissa sovittiin avustajien palkkausta käsittelevän työryhmän perustamisesta, mikä oli hyvä asia. Positiivista oli avustajien heikon palkkatason tunnustaminen ja maltillinen tasokorotus huhtikuussa 2019. **Työryhmän työ jäi kuitenkin riittämättömälle tasolle eikä palkkauksen rakenteeseen tehty muutoksia.**

Kanslian ylityö-, etätyö- ja työajanleimauskäytäntöjä tulisi kehittää, sillä ne eivät nykyisellään palvele avustajien työtä ja on epäselvää, miten niitä sovelletaan avustajien kohdalla.

Positiivista on, että tarkastusvaliokunnan vuosien aiemmissa mietinnöissä esiin nostamaan avustajajärjestelmän toimivuuden arviointiin on vastattu. Vuonna 2017 perustettiin eduskunnan pääsihteeri Paavolan johtama eduskunnan avustajajärjestelmän toimivuutta ja kehittämistä arvioiva työryhmä, jonka tehtävänä oli avustajajärjestelmän arviointi ja kehittäminen sekä avustajien aseman parantaminen. **Työryhmän työ valmistui vuoden 2018 aikana ja lopputuloksena oli loppuraportti, jonka kattavuuteen olemme tyytyväisiä. Seuraava askel on edetä toimenpiteisiin raportin ehdottamalla tavalla.**

AIR pitää positiivisena kehitystä sitä, että eduskuntaan on palkattu henkilöstöpäällikkö tuomaan selvyyttä hallinnon työnjakoon.

Pidämme positiivisena kehityksenä sitä, että avustajien edustus eduskunnan hallinnon työryhmissä ja toimikunnissa on lisääntynyt. **On yhä tärkeää, että avustajia koskeviin työryhmiin kutsutaan aina avustajien edustaja/t mukaan ja että henkilöstöjärjestöjen ja avustajien edustajien asema työryhmässä on tasa-arvoinen muihin jäseniin nähden.**

Työtyytyväisyyskyselyjä tehdään nykyisellään liian harvoin. Kyselyjä toteutetaan kahden vuoden välein, mikä tarkoittaa sitä, että osa avustajista vastaa kyselyyn vain kerran työsuhteensa aikana tai ei koskaan. Tilannetta voitaisiin parantaa esimerkiksi ns. työstarttikyselyllä, joka voitaisiin toteuttaa 6 kuukautta työsuhteen aloittamisesta. Näin voitaisiin varmistaa, että jokaisella avustajalla on mahdollisuus kommentoida työtyytyväisyyttään. **Aiempien kyselyiden perusteella avustajien tyytyväisyys palkkaukseen sekä työ- ja toimintaympäristöön on selvästi muita henkilöstöryhmiä alemmalla tasolla.** Myös tyytyväisyys tasa-arvoon oli hieman huonommalla tasolla kuin kanslian muilla osastoilla.

Toimintakertomuksessa mainitaan mobiilit ja etäkäyttöiset IT-palvelut, jotka mahdollistavat ajasta ja paikasta riippumattoman etätyöskentelyn. **Olemme huolissamme siitä, että uusissa tietoturvaohjeistuksissa ei ole otettu huomioon avustajien erityislaatuista työnkuvaa.**

Helsingissä 18.9.2018,

Hanna Hyyryläinen

Hallituksen jäsen

Avustajat ilman rajoja AIR